

Fogalomtérkép

A fogalmak bonyolult szemantikai hálózatban kapcsolódnak egymáshoz, nagyon gyakran elsősorban a használati kontextus határozza meg a szavak jelentését. Ahogyan egy várostérkép segítségével könnyebben eljutunk az egyik pontból a másikba, a fogalmi térképek használata is hasznos támpontnak bizonyulhat fogalmak, gondolatok, jelenségek, folyamatok megértésében.

Fontos megjegyezni, hogy míg **a gondolattérkép csak az asszociációs kapcsolatokat ábrázolja**, addig **a fogalomtérkép kifejezetten hierarchikus, gráf szerkezetű struktúrákat jelenít meg, melyben minden esetben meg kell adnunk a kapcsolat relációját.**

IHMC CmapTools version 5.03

Ismertető. A CmapTools program lehetőséget nyújt a felhasználó számára, hogy fogalomtérképeket hozzon létre, majd azokat megoszthatja a Cmap szervereken keresztül, valamint a mások által készített dokumentumokat is értékelheti, felfedezheti. Lehetőség nyílik a fogalomtérképekből weboldalt, PDF dokumentumot, képet generálni. Aktív internetkapcsolat esetén támogatott a közös munka, mely során egyszerre több felhasználó is dolgozhat ugyanazon a projekten.

// A Cmap-ben minden kapcsolatot jelentő nyílra meg kell adnunk relációt //

Felhasználása

Széles körben használják üzleti és oktatói területeken:

- Jegyzetelésre, összegezésre
- Tudásszervezésre egyéni- és csapatmunka keretében
- Analógias problémamegoldásra (különböző területek szimmetriájának megtalálására)
- Az ismeretek mélyebb rétegezésére
- Bonyolult ötletek és érvek egyszerű megjelenítésére

Elérhetőség

Egyben gyors példát is kapunk a program elérhetőségi címének felkeresésével. A honlap CmapTools-zal készült, s a programhoz kapcsolódó lényeges elemeket fogalomtérképpel reprezentálja.

Honlap címe: <http://cmap.ihmc.us/>

Rendszerkövetelmény (Windows OS esetén):

- PC 1Ghz vagy gyorsabb processzor,
- Ajánlott 1GB vagy több RAM
- Minimum 200MB tárhely
- Super VGA (800 X 600) vagy nagyobb felbontás

Elérhető platformok:

- Windows
- MAC OS X
- Linux (intel)
- Solaris (Sparc)

FONTOS

Minden célgéphez több verzió létezik! 32bit, 64bit, verzió szám függő és egy kis erőforrású gépekre optimalizált. Mindig gondosan válasszuk meg melyiket szeretnénk a használni!

Download IHMC CmapTools		
Windows	File Size	Notes
IHMC CmapTools v5.03 for Windows	61MB	512 MB of RAM / main memory or higher recommended
IHMC CmapTools v5.03 for Windows 64Bits	63MB	512 MB of RAM / main memory or higher recommended. Version for 64-bit architectures
IHMC CmapLite v5.03 for Windows	37MB	Recommended for smaller machines with a reduced memory size, in particular Netbooks and the original Intel Classmate PC and the OLPC XO running Windows XP. CmapLite is also appropriate for older machines with small main memory. More details
Mac OS X		
IHMC CmapTools v5.03 for Mac OS X	34MB	Requires OS version 10.4 or higher, with latest Java VM. 512 MB of RAM / main memory or higher recommended
IHMC CmapTools v4.18 for Mac OS X	34MB	Recommended for OS version 10.3.9 (Panther) and previous versions
IHMC CmapLite v5.03 for Mac OS X	13MB	Requires OS version 10.4 or higher, with latest Java VM. Recommended for smaller machines with a reduced memory size. More details
Linux		
IHMC CmapTools v5.03 for Linux	100MB	512 MB of RAM / main memory or higher recommended
IHMC CmapTools v5.03 for Linux 64Bits	87MB	512 MB of RAM / main memory or higher recommended. Version for 64-bit architectures
IHMC CmapLite v5.03 for Linux	64MB	Recommended for smaller machines with a reduced memory size, in particular Netbooks. CmapLite is also appropriate for older machines with small main memory. More details
Solaris		
IHMC CmapTools v5.03 for Solaris	85MB	Requires SPARC System. 512 MB of RAM / main memory or higher recommended
IHMC CmapLite v5.03 for Solaris	61MB	Recommended to run on smaller machines with a reduced memory size. CmapLite is also appropriate for older machines with small main memory. More details

Letöltés

Rövid regisztráció után a program honlapjáról, vagy közvetlen az alábbi linkről érhető el. A letöltés kori regisztráció nem lényeges, az első indításnál azonban IGEN!

<http://cmap.ihmc.us/download/>

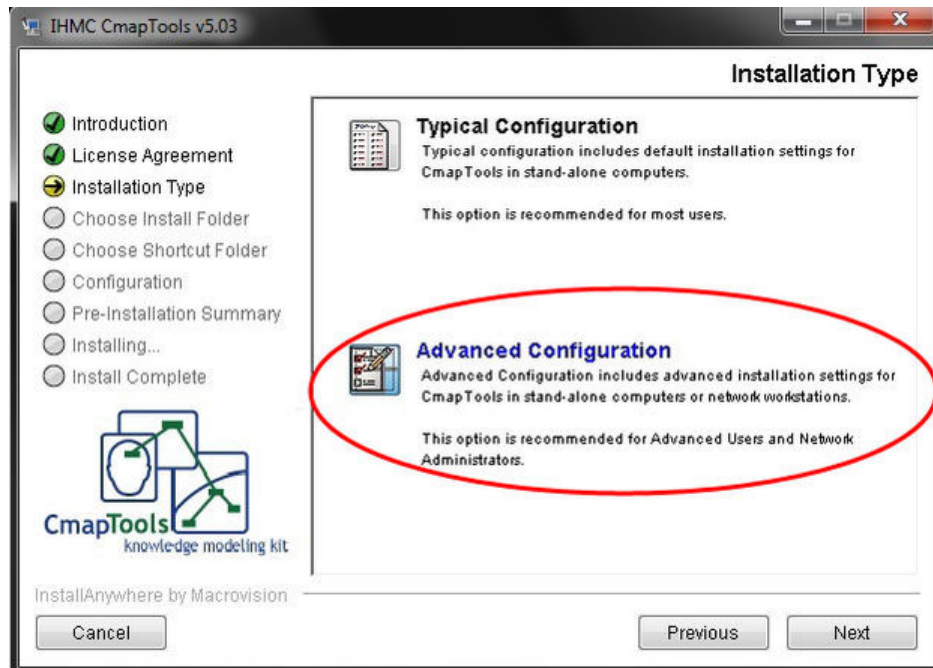
Legfrissebb verzió: CmapTools v5.03 for Windows (61MB)

Telepítés

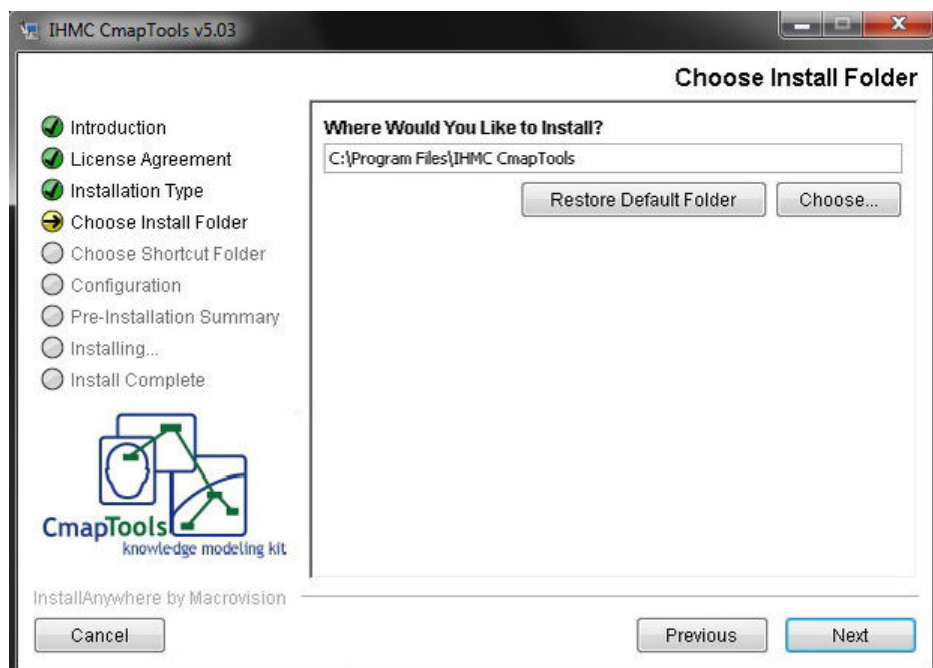
A telepítés nem bonyolult, a telepítő varázsló segítségével pár perc alatt elvégezhető. Indítsuk el a telepítőt, majd fogadjuk el a licenz szerződést.

A tipikus telepítést is használhatjuk, amennyiben rendszergazda jogunk van a cél gépen, egyébként a teljes funkcionalitás érdekében az egyéni installálást válasszuk. Rendszergazda jogok híján is elérhetjük a problémamentes működést, ha olyan könyvtárakat választunk a telepítési célhoz és a felhasználói profilok tárolásához, amelyekbe rendelkezünk írási joggal (pl.: felhasználó\dokumentumok vagy \temp könyvtár)

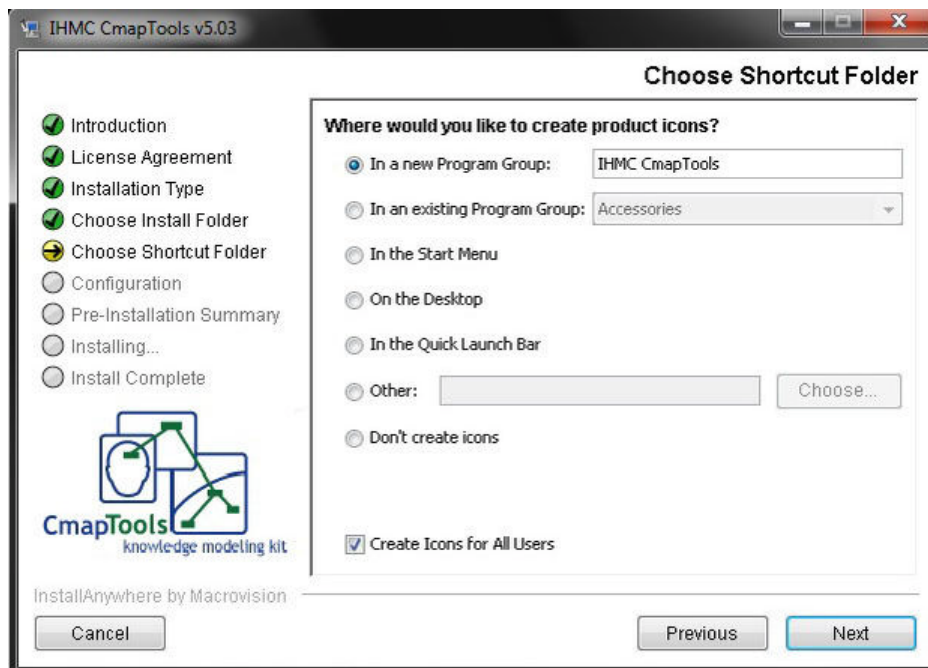
Egyéni telepítés:

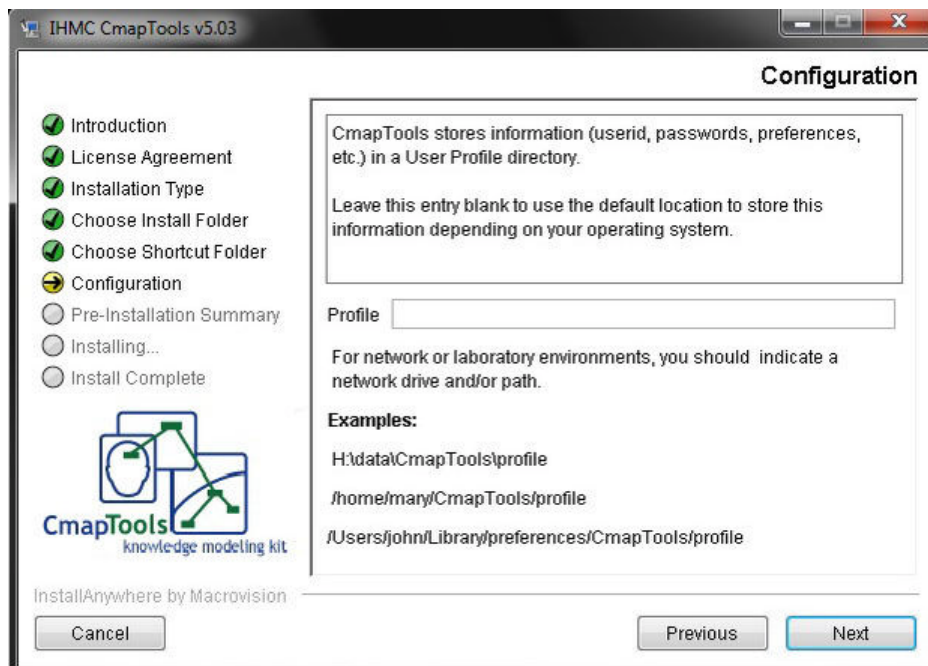
- Válasszuk telepítési cél könyvtárat (rendelkezzünk rá írási joggal)

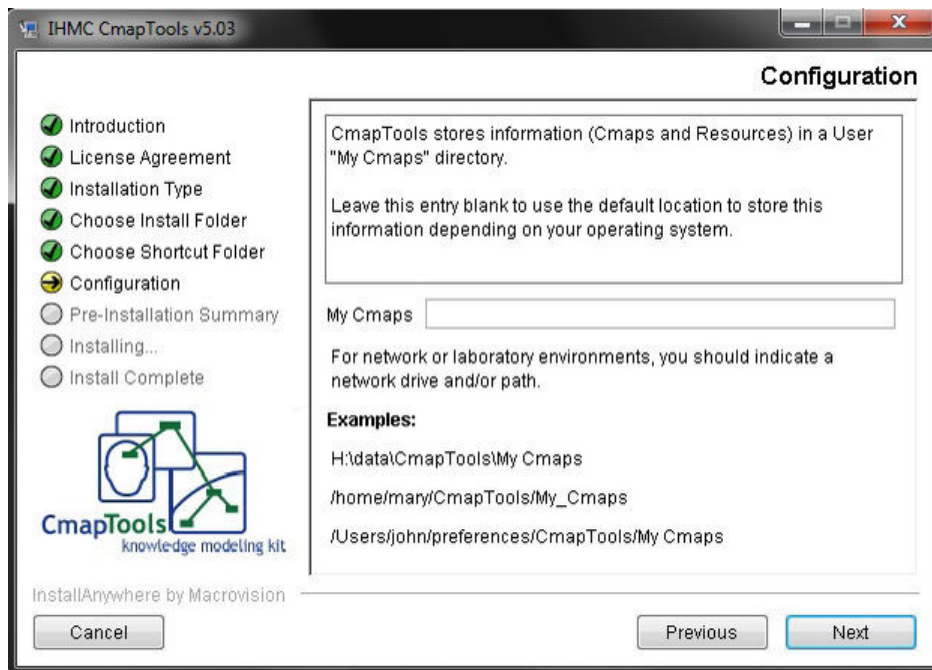
- Válasszuk meg a program ikonok helyét, valamint hogy minden felhasználónál jelenjenek-e meg az ikonok

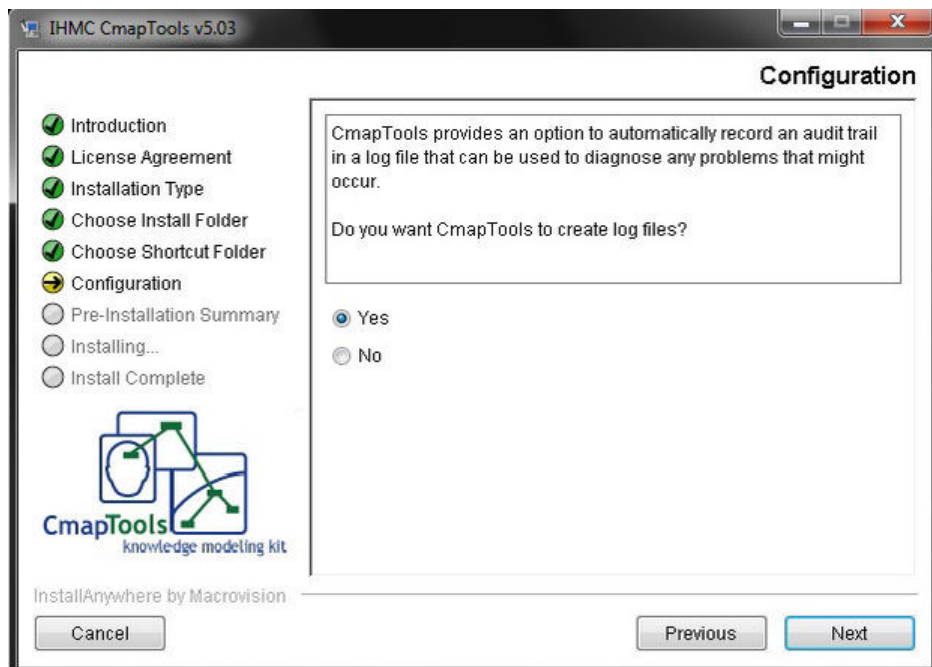
- Válasszunk automatikus frissítési opciót
- Válasszuk meg, hogyan kezelje a bejelentkezési információkat a Cmap.
- Válasszunk a felhasználói fiókokhoz tartozó adatok tárolására szolgáló könyvtárat. (rendelkezzünk rá írási joggal)

- Válasszunk a felhasználói fiókhoz tartozó dokumentum könyvtárat (rendelkezzünk rá írási joggal)

- Megválaszthatjuk, hogy a Cmap rögzítse-e a szerkesztések menetét.
- Beállíthatjuk, hogy szerver-kapcsolat esetén használni kívánjuk-e a PKI hitelesítést. ([PKI hitelesítésről bővebben](#) angolul)
- Beállíthatjuk, hogy a Cmap készítsen-e log fájlt, majd megadhatjuk annak helyét, valamint hogy milyen előtaggal rendelkezzenek a log fájlok, és mekkora lehet a maximális méretük, valamint, hogy hány darab log fájl lehet maximálisan (ha elérjük ezt a számot, a legrégebbi felülíródik).

- Végezetül kapunk egy összesítést a telepítési információkról, s egy telepítés sikerességéről szóló üzenetet.

Ha mindent jól csináltunk, egy munkára kész Cmap programmal rendelkezünk.

Első indítás

Az online és a hálózati funkciók eléréséhez tűzfal programunkban engedélyezzük a Cmap-et (ez általában automatikus kérdés formájában megjelenik) Az első indításkor megjelenő ablakban adjuk meg a saját felhasználói információinkat. Ezek arra szolgálnak, hogy létrehozassunk online tárhelyet (könyvtárakat) a munkáink számára, melyekhez később ezen adatokkal tudunk hozzáférni, valamint másoknak adhatunk jogosultságokat, az ő felhasználói információik alapján. Ez a regisztráció tehát lényeges, hogy helyes, valós adatokat tartalmazzon!

Welcome to IHMC CmapTools

Please fill in the following information to identify yourself as the author of Concept Maps that you create:

Name:
e.g. John Smith

Organization:
e.g. IHMC

Email Address:
used for others to contact you about Concept Maps

*Create your User ID:
used for collaboration and permissions, e.g. jsmith

*Create your Password:

*Confirm Password:

*Required Fields

OK Help

A program megjegyzi a felhasználói információkat, így többet azokat nem kell beírunk, pontosan ezért nem árt őket feljegyezni valahová, hogy később is felhasználhassuk azokat. Ez különösen újra telepítés esetén lehet fontos, ugyanis nincs lehetőség felhasználói információ emlékeztető kérésére.

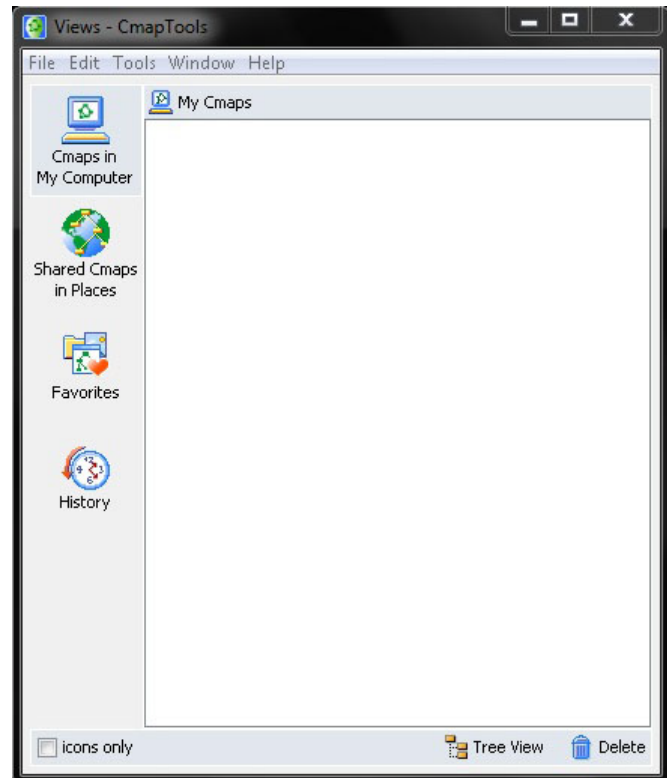
A program használata

Ablakok

A Views ablak egy rendszerező felület, itt érhetőek el a saját gépen vagy a Cmap szerveren található dokumentumok.

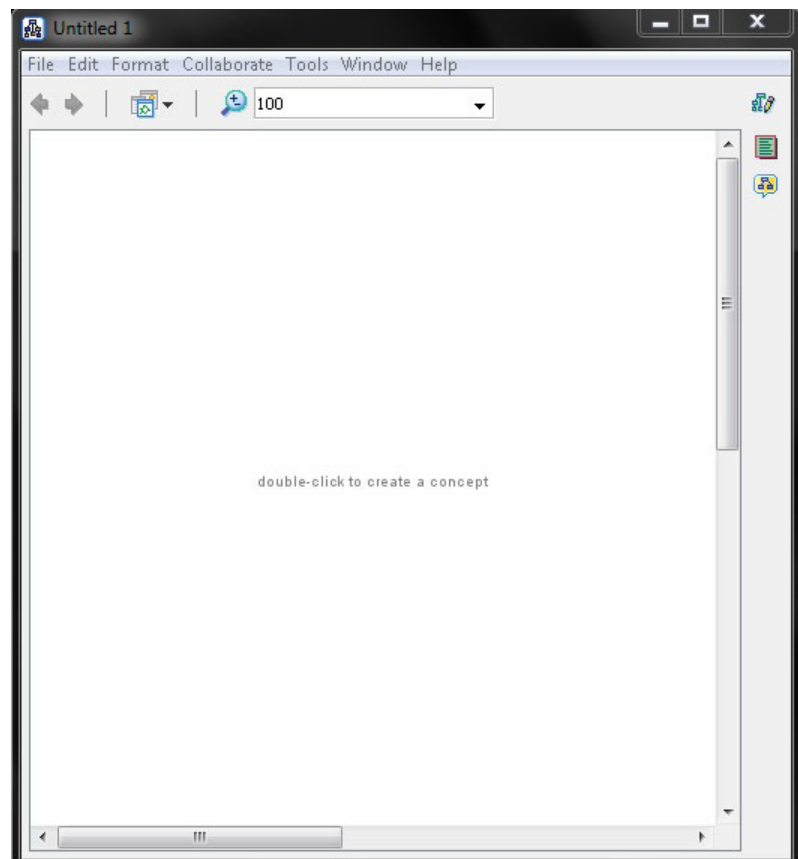
A négy ikon segítségével választhatunk a források között. Indításkor mindig a saját számítógépünkön lévő dokumentumok jelennek meg.

Természetesen lehetőség van először csak a saját gépünkön dolgozni, s munkánkat később tölteni fel egy kiválasztott szerverre.

Másik ablakunk a munkaablak.

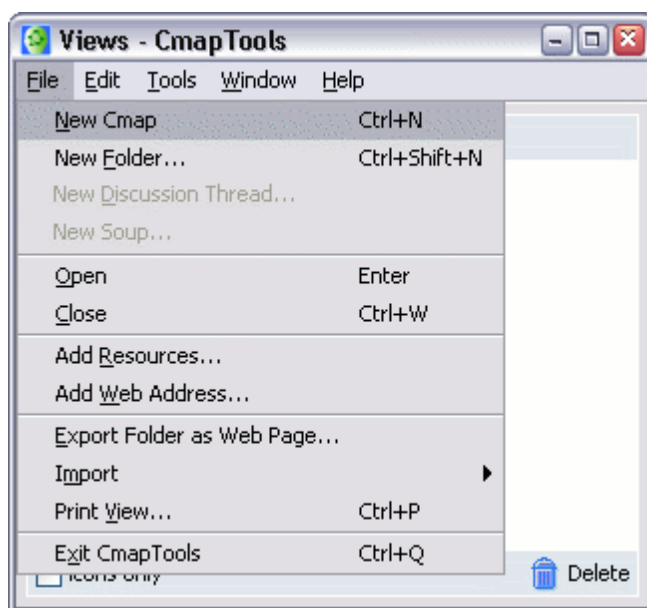
Itt tudjuk létrehozni fogalomtérképünket, vagy egy korábban mentett munkánkat megnyitva itt tudjuk azt tovább szerkeszteni.

Új Cmap dokumentum létrehozása

Célszerű minden projekthez külön könyvtárat létrehozni az áttekinthetőség és a későbbi jogosultságkezelés egyszerűsítésének érdekében. Ehhez a szokásos menüpontok állnak rendelkezésünkre (File → New Folder), de minden ablakban jobb egérgombbal elérhető egy helyi gyors menü is, amely könnyíti munkánkat.

A könyvtárak használata azért is hasznos, mert a Cmap dokumentum hasonlóan épül fel, mint egy HTML dokumentum, azaz a csatolt állományokat (kép, hang, link, stb.) mellékelnünk kell a fogalomtérképhez, így ezen állományok együttlátása ajánlott.

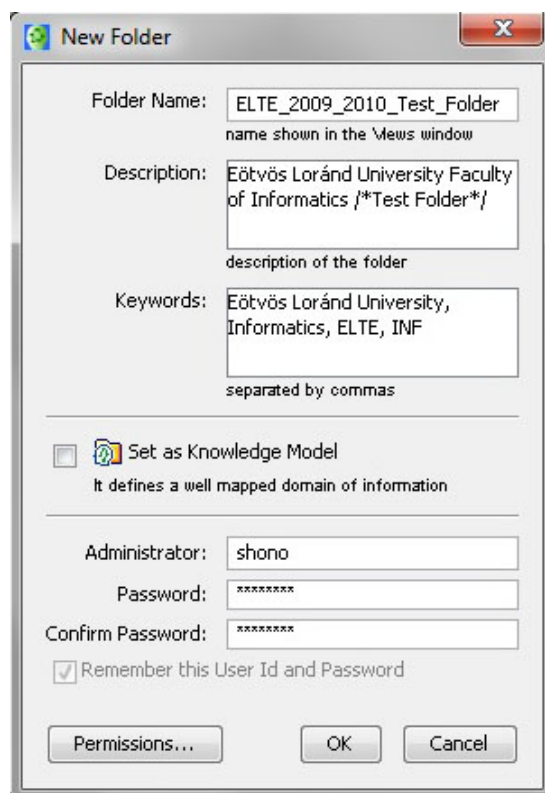

Könyvtár létrehozása

Könyvtár létrehozásához a következő adatait kell/célszerű megadnunk:

- Neve (kötelező)
- Leírása (ajánlott; később is tudjuk, mi célt szolgál a könyvtár)
- Keywords (ajánlott; különösen online dokumentumoknál hasznos, a kulcsszavak alapján kereshetővé válik könyvtárunk a szerveren)
- A könyvtárat létrehozó felhasználó adatai (kötelező)
- Engedélyek (ajánlott, később módosítható; kiknek szeretnék, és milyen típusú hozzáférést biztosítani)

Létrejött könyvtárunk meg is jelenik a Views ablakban a számítógépen lévő dokumentumok között. Ezen belül már nyugodtan dolgozhatunk, Létrehozhatunk fogalomtérképet és ide helyezhetjük a hozzá szükséges állományokat.

Cmap dokumentum létrehozása

(File → New Cmap)

Az üres lapunkon új fogalmat dupla bal egérgomb segítségével hozhatunk létre. A fogalmak közti kapcsolatot vonalak, nyilak segítségével jeleníthetjük meg, ehhez a fogalombdoboz fölötti nyíl ikont használhatjuk. Kétféle kapcsolatot hozhatunk létre objektumok között:

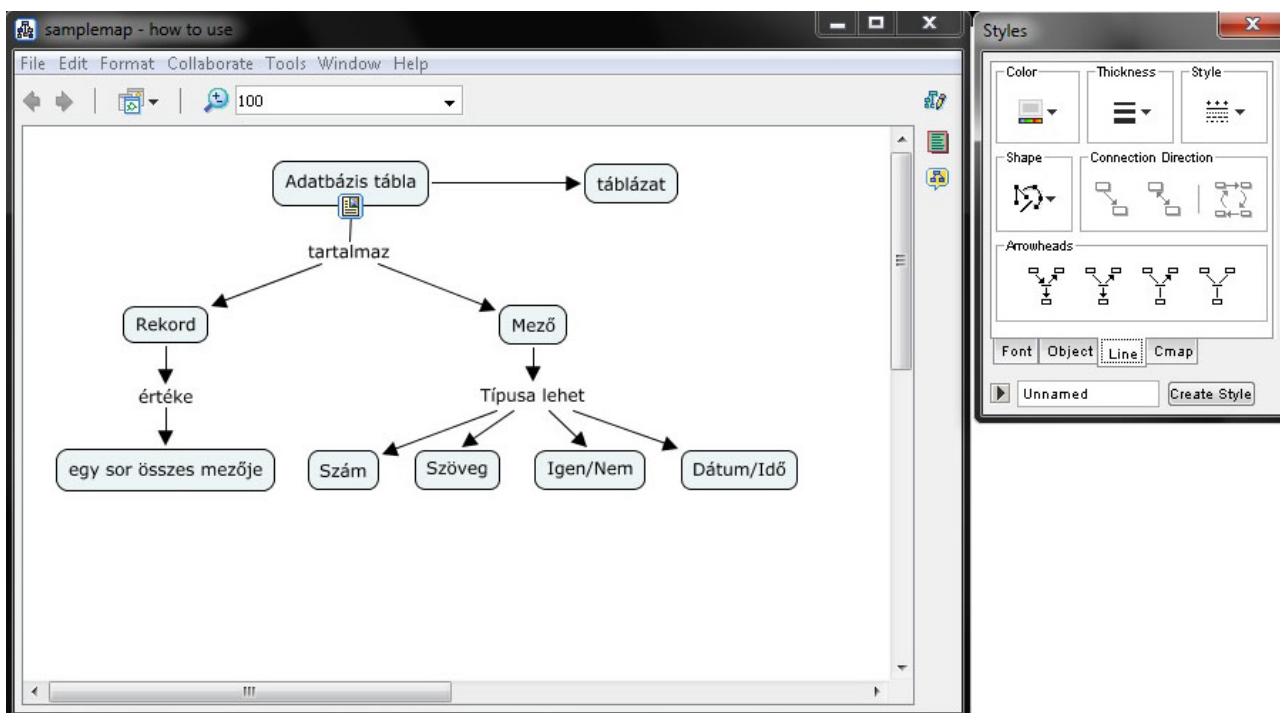
- Relációval rendelkező (egyszerű vonsszolással) – ez a fogalom térkép
- Reláció nélküli (shift + vonsszolás) – gondolat térkép

Styles

A fogalmdobozok, nyilak (kapcsolatok), szövegek tulajdonságait a Styles ablak megfelelő fülein tudjuk meghatározni. Lehetőség van egy beállított formázás stílusként történő elmentésére, mely biztosítja a későbbi formázások következetességét.

A nyilak irányítását (amennyiben ilyen kapcsolatot választunk) mindig a vonszolás iránya határozza meg. Az „Arrowheads” résznél állíthatjuk, hogy milyen típusú kapcsolatot szeretnénk megjeleníteni.

Megj.: Az alábbi példában az adatbázis tábla és a táblázat között asszociációs kapcsolat van, ezért nincs reláció a nyílon (vonszolás Shift-tel). A többi kapcsolat fogalmi, így a relációt is meg kell adni.

Állományok csatolása

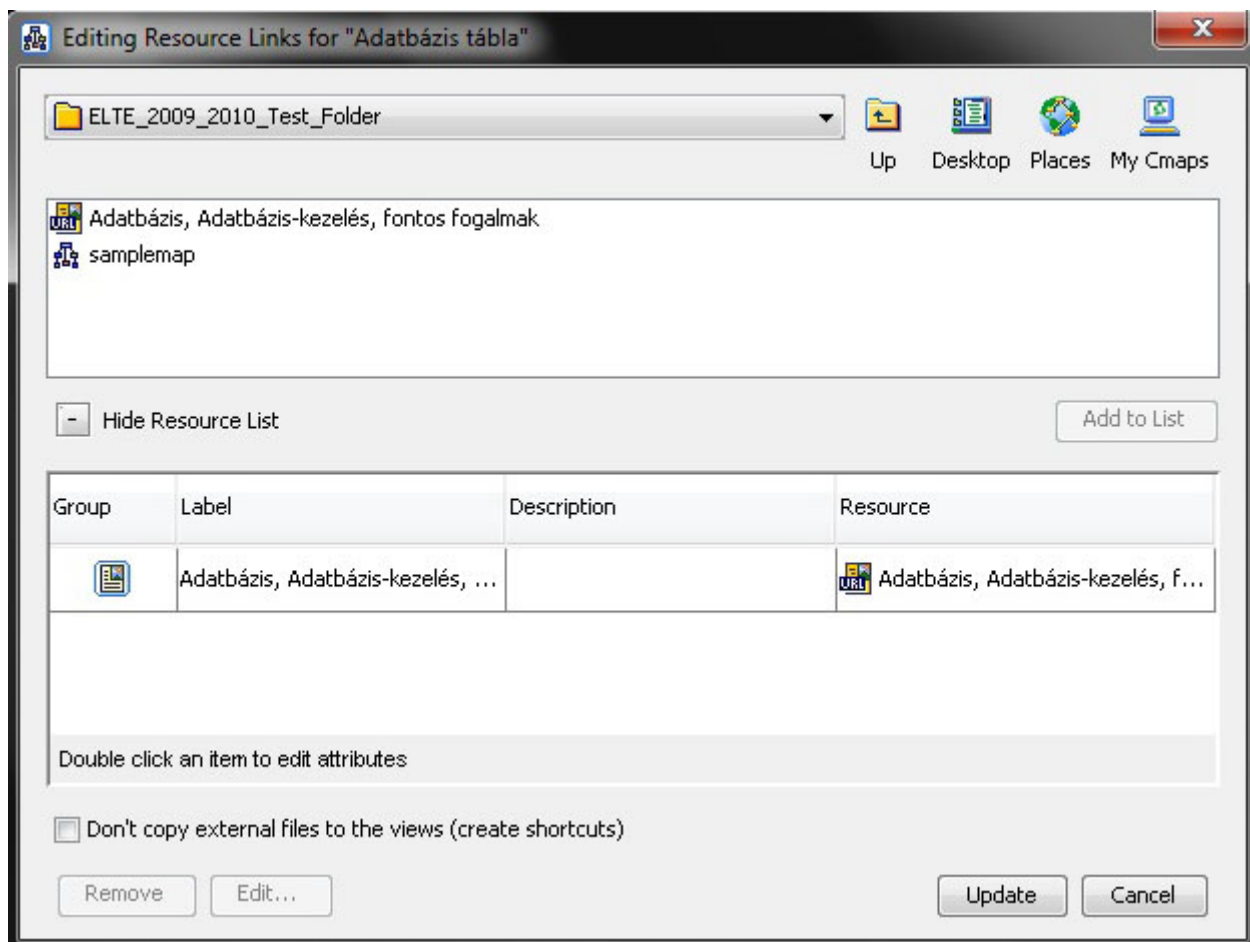
Bármely objektumhoz további állományokat tudunk csatolni. Ehhez kattintsunk az objektumra, majd az Edit menüpont alatt válasszuk az Add & Edit Links to Resources opciót (jobbégérgombbal is elérhető). A megjelenő ablak felső részében tallózzuk ki a csatolni kívánt állományt (kép, hang, dokumentum stb.). Saját számítógépünk legkönnyebben a Desktop gomb alól érhetjük el. Miután kiválasztottuk a csatolni kívánt állományt, kattintsunk az Add to List gombra, ekkor az állomány bekerül a lenti listába.

Ha a „Don't copy external files to the views (create shortcut)” előtt nincs pipa, a program az állományt automatikusan az aktuálisan szerkesztett térképünk könyvtárába másolja, így ezt célszerű üresen hagyni, a szerkesztés után az egész könyvtárat hordozva együtt marad a dokumentum.

A csatolt állományok tulajdonságait az ablak alsó felében tovább szerkeszthetjük, ehhez dupla bal egérgombbal válasszuk ki a szerkesztendő részt.

Végezetül kattintsunk az Update gombra.

Külső hivatkozásokat az Add Web Address, megjegyzéseket az Add Info menü alatt rendelhetünk az objektumokhoz.

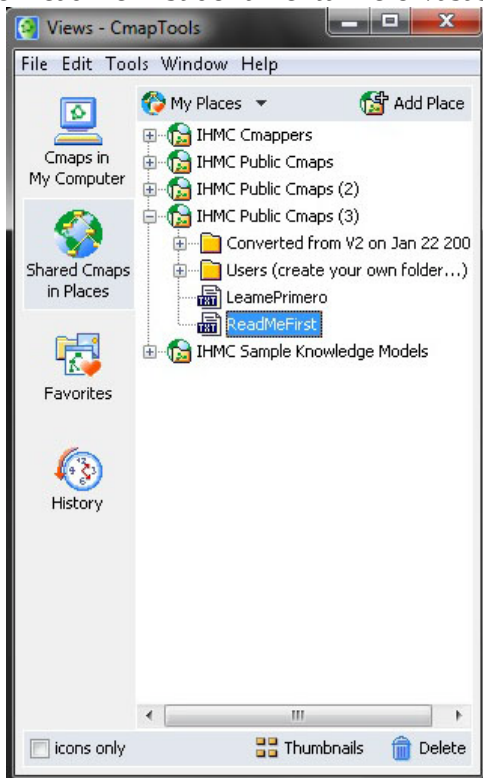

Mentés és exportálás

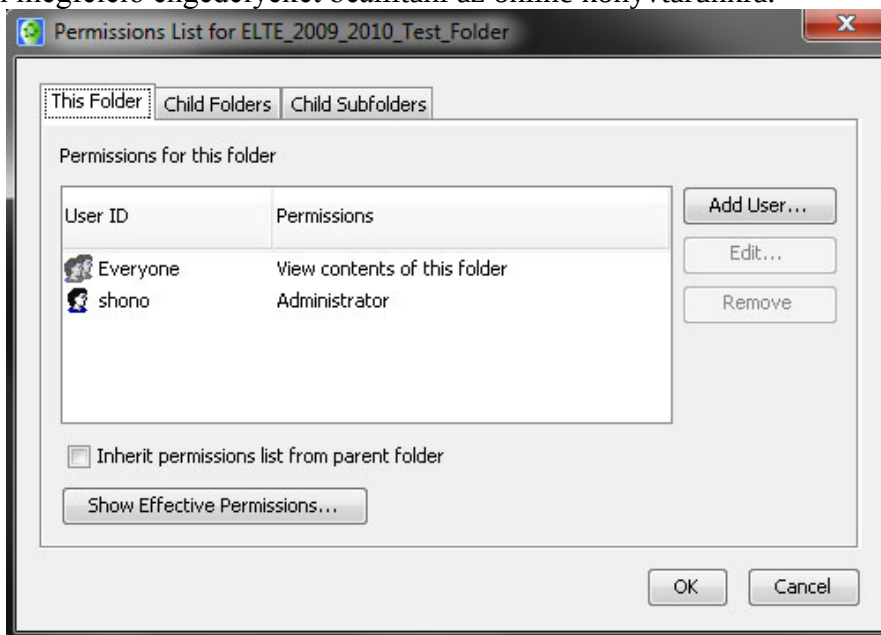
Elkészült dokumentumunkat a File menüpont alatt menthetjük. Lehetőség van továbbá exportálnunk a fogalomtérképet. Sok hasznos formátumba menthetünk, ebből fontosabbak lehetnek: kép, weboldal, PDF dokumentum, XML file.

Közzététel

A közzététel bárki számára elérhető, aki meg szeretné osztani munkáját egy Cmap szerveren. Nem kell mást tenni, mint a Views ablakban a Shared Cmap in Places ikonra kattintanunk. Az IHCM Public Cmap szerverek közül válasszunk egyet és a megfelelő helyen hozzunk létre egy könyvtárat (az egyes szervereknél található ReadMeFirst dokumentum elolvasása ajánlott).

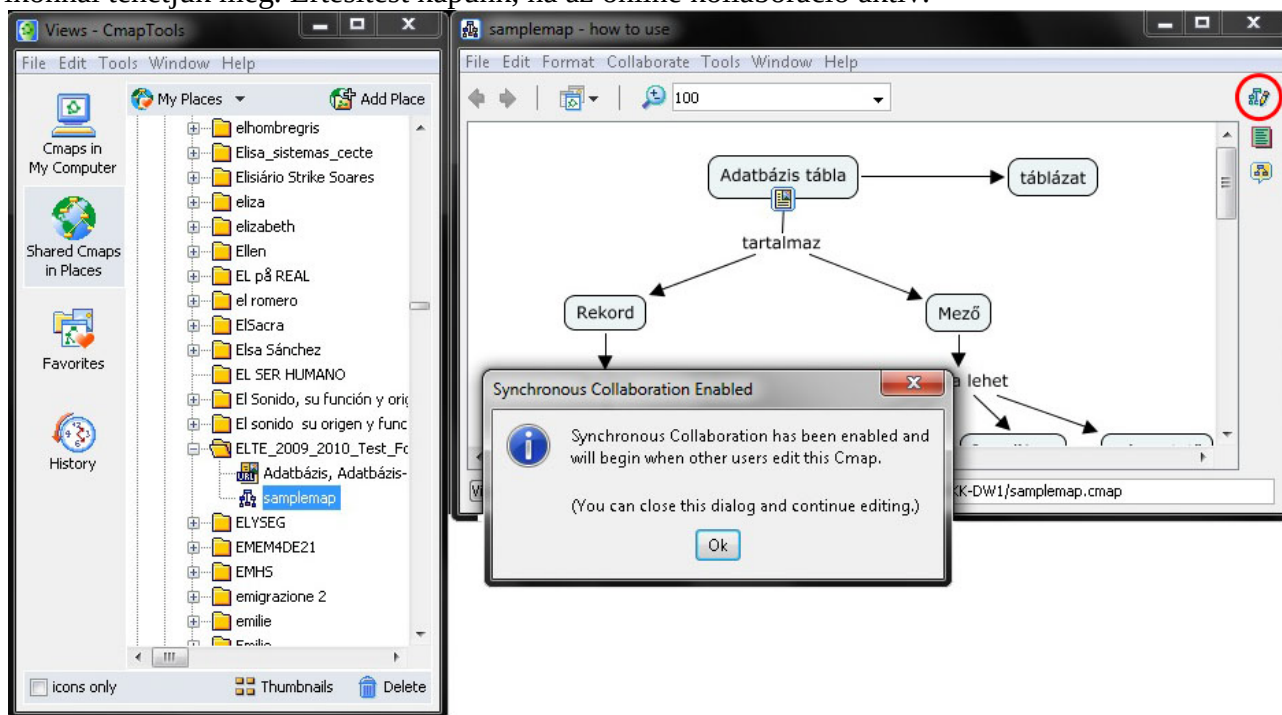
Miután létrehoztuk az online könyvtárunkat, egyszerűen másoljuk bele a Cmap in My Computer ikon alatt található megfelelő könyvtárat/dokumentumot. (Copy, Paste)
Ne felejtsünk el megfelelő engedélyeket beállítani az online könyvtárunkra.

Kollaboráció

A munka során több felhasználó is együttműködhet. Ehhez a munkát a CmapTools egyik hálózaton kell végezni (Egy (fél)kész munkát oda másolunk).

Szükséges még, hogy engedélyezzük a kollaborációt. Ezt a munkaablakban jobb oldalon található ikonnal tehetjük meg. Értesítést kapunk, ha az online kollaboráció aktív.

Ha nem mi vagyunk a dokumentum tulajdonosai, és szeretnénk csatlakozni egy közös tevékenységhez, erről a program tájékoztatja a tulajdonost, aki ezek után elfogadhatja csatlakozásunk. Sikeres kapcsolódás után egy csevegő ablak is segíti a közös munkát.

További segítség

További segítség és leírás található (angol nyelven) a következő címen:

PDF: <http://cmap.ihmc.us/Support//help/IHMCCmapTools-Help.pdf>

HTML: <http://cmap.ihmc.us/Support/help/IHMCCmapTools-Help.zip>

Videó: http://www.youtube.com/results?search_type=&search_query=ihmc+cmaptools